

ՍԴՅ/0097/01/24

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏ
Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ՎԱՐՈՒՅԹԻ ԸՆԴԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

16 սեպտեմբերի 2024 թվական

ք.Երևան

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատը,

նախագահությամբ՝
մասնակցությամբ դատավորներ՝

Հ.ԱՍԱՏՐՅԱՆԻ
Ս.ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԻ
Լ.ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆԻ
Ա.ՊՈՂՈՍՅԱՆԻ

ուսումնասիրելով թիվ ՍԴՅ/0097/01/24 քրեական վարույթի ընդդատության հարցը լուծելու համար Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատ ուղարկելու մասին Սյունիքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2024 թվականի սեպտեմբերի 4-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց

Վարույթի դատավարական նախապատմությունը.

1. 2024 թվականի հուլիսի 25-ին Արարատի և Վայոց ձորի մարզերի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանում ստացվել է Գեղամ Համլետի Հովհաննիսյանի վերաբերյալ՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 529-րդ հոդվածի 3-րդ

մասով և 525-րդ հոդվածի 5-րդ մասով թիվ 91103120 (ԱՎԴ1/0190/01/24) քրեական վարույթը:

Արարատի և Վայոց ձորի մարզերի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2024 թվականի հուլիսի 30-ին որոշում է կայացրել թիվ ԱՎԴ1/0190/01/24 քրեական վարույթն ստանձնելու և 2024 թվականի օգոստոսի 9-ին նախնական դատախազություններ նշանակելու մասին:

2. Արարատի և Վայոց ձորի մարզերի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2024 թվականի օգոստոսի 9-ին որոշում է կայացրել քրեական վարույթի տարածքային ընդդատությունը փոխելու և վարույթը Սյունիքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան փոխանցելու մասին:

3. Սյունիքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2024 թվականի սեպտեմբերի 4-ին որոշում է կայացրել թիվ ՍԴ3/0097/01/24 (ԱՎԴ1/0190/01/24) քրեական վարույթը Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատ ուղարկելու մասին՝ ընդդատության հարցը լուծելու համար:

4. Քրեական վարույթը Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2024 թվականի սեպտեմբերի 11-ին:

Ընդդատության վերաբերյալ հարցը լուծելու համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

5. 2024 թվականի հունիսի 20-ի որոշմամբ Գ.Հովհաննիսյանի նկատմամբ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 529-րդ հոդվածի 3-րդ մասով և 525-րդ հոդվածի 5-րդ մասով հանրային քրեական հետապնդում է հարուցվել հանրորեն վտանգավոր այն արարքների համար, որ «նա, հանդիսանալով ՀՀ ՊՆ 37564 զորամասի 1-ին հրաձգային վաշտի 3-րդ հրաձգային դասակի 3-րդ հրաձգային ջոկի ՊԿ գնդացրորդ, շարքային, ՀՀ կառավարության 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ի թիվ 1586-Ն որոշմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում հայրարարված ուղեմական դրության ժամանակ՝ մարտական գործողությունների իրականացման վայրում՝ Ջրականի շրջանում, զորամասի կազմով բացազայրվելուց հետո, պարտավոր լինելով կարգադրությամբ սահմանված համապատասխան վայրում կայարանել

ծառայողական առանձին պարտականություններ՝ իրականացնել պաշտպանություն, 2020 թվականի հոկտեմբերի 6-ին հրաժարվել է զինվորական ծառայության առանձին պարտականությունները կատարելուց, որը զուգորդվել է դրանց փաստացի դադարեցմամբ, այն է՝ թողել է կարգադրությամբ նախատեսված վայրը և վերադարձել է ՀՀ ՊՆ 37564 զորամաս:

Բացի այդ, շարքային Գեղամ Համլեյրի Հովհաննիսյանը, զինվորական ծառայության առանձին պարտականությունները կատարելը փաստացի դադարեցնելուց հետո ներկայանալով ՀՀ ՊՆ 37564 զորամասի մշտական տեղակայման վայր՝ Սյունիքի մարզի Միսիան համայնքի Նորավան բնակավայր, հանձնել է իրեն ամրակցված զենք-զինամթերքը, ապա 2020 թվականի հոկտեմբերի 6-ին ինքնակամ թողել է զորամասը և միայն ՀՀ կառավարության 2020 թվականի դեկտեմբերի 10-ի թիվ 2003 որոշման հիմքով արձակվել է ՀՀ ԶՈՒ պահեստագործ՝ այդ կերպ զինվորական ծառայությունից ինքնակամ բացակայելով 240 ժամից ավելի տևողությամբ¹:

6. Արարատի և Վայոց ձորի մարզերի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2024 թվականի օգոստոսի 9-ի որոշմամբ արձանագրել է. «(...) Դատարանը գտնում է, որ թիվ ԱՎԴՆ/0190/01/24 քրեական գործն ըստ մեղադրանքի Գեղամ Համլեյրի Հովհաննիսյանի՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 529-րդ հոդվածի 3-րդ մասով և 525-րդ հոդվածի 5-րդ մասով, ենթակա է Սյունիքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի ընդդատությանը, քանի որ մեղադրյալ Գեղամ Հովհաննիսյանի վերաբերյալ քրեական վարույթը նախաձեռնվել է ՀՀ քննչական կոմիտեի զինվորական քննչական գլխավոր վարչության 3-րդ կայագրային քննչական բաժնում, նույն բաժնի քննիչի կողմից ծանուցագիր է ուղարկվել մեղադրյալի բնակության հասցե և վերջինիս՝ քրեական վարույթում ներգրավվելու առաջին իսկ պահը հանդիսանում է Սյունիքի մարզի Միսիան քաղաքում գրնվող ՀՀ քննչական կոմիտեի 3-րդ կայագրային քննչական բաժնի ներկայանալը, այնպես որպես մեղադրյալ ներգրավվելու և հարցաքննվելու փաստը, որը ՀՀ քրեական օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 3-րդ մասի իրավակարգավորումների ուժով հանդիսանում է հանցանքը ավարտվելու պահը:

¹ Տե՛ս վարույթի նյութեր, հատոր 2, թերթեր 165-166:

Միևնույն ժամանակ Դատարանն արձանագրում է, որ ծանուցագիր նուղարկված լինելը և մեղադրյալի՝ Արարարի մարզում բնակվելու փաստն ինքնին չի հանդիսանում հանցանքի ավարտման պահ, քանի որ այդպիսի հանգամանքները ներառված չեն ՀՀ քրեական օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 3-րդ մասի իրավակարգավորումներով, որտեղ որպես հիմք նշված է կամ բռնվելու փաստը (սույն դեպքում քրեական գործում առկա չէ Արարարի մարզում մեղադրյալի ձերբակալվելու կամ ՌՈ Կամապատասխան բաժին ինքնակամ ներկայանալու մասին որևէ փաստաթուղթ), կամ մեղայականով ներկայանալու կամ այլ հանգամանքների ուժով արարքն ավարտվելու պահը, որն էլ սույն դեպքում հանդիսացել է քննչական բաժին ներկայանալու փաստը: Բացի այդ, ՀՀ քրեական օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 3-րդ մասն ունի հետևյալ ձևակերպումը. «Տևող հանցագործության դեպքում անձը ենթակա է քրեական պատասխանատվության բռնվելու, մեղայականով ներկայանալու կամ այլ հանգամանքների ուժով արարքն ավարտվելու պահին գործող քրեական օրենքով»: Այսինքն՝ օրենսգիրքը նախատեսել է 3 պայման՝

- բռնվելը,

- մեղայականով ներկայանալը,

- այլ հանգամանքների ուժով արարքն ավարտվելը, (ի դեպ՝ ծանուցագիրը հանձնելը սույն հոդվածով նախատեսված չէ, գործում չկա տվյալ այն հանձնելու վայրի մասին), որոնց հերթականությամբ անդրադառնալու դեպքում նախ պետք է սպառվեն նախորդ երկու պայմանները, ապա միայն դրանց անհնարին լինելու դեպքում գործի այլ հանգամանքների ուժով պայմանավորված լինելու հանգամանքը, իսկ սույն դեպքում առկա է մեղադրյալի ներկայանալը Սիսիան քաղաքում գործող քննչական մարմին:

Սույն քրեական գործով կիրառելի է դառնում նաև ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 261-րդ հոդվածի 3-րդ մասի դրույթը, համաձայն որի՝ «Եթե մինչդատական վարույթի ընթացքում հնարավոր չի եղել պարզել սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով նախատեսված՝ ենթադրյալ հանցանքների կատարման վայրը, ապա մեղադրանքը քննում է այն դատարանը, որի դատական տարածքում է գտնվում մինչդատական վարույթն իրականացրաց նախաքննության

մարմնի նստալայրը», որը սույն գործով կրկին հանդիսանում է Միսիան քաղաքը, որը գտնվում է Սյունիքի մարզի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատական տարածքում(...)»²:

7. Սյունիքի մարզի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2024 թվականի սեպտեմբերի 4-ի որոշմամբ արձանագրել է. «(...) Դատարանն արձանագրում է, որ արարքի ավարտման պահը սույն դեպքում պետք է դիտարկել վերջինիս ՀՀ ԶՈՒ պահեստագոր արձակվելու ժամանակահատվածը: (...)

Դատարանը հարկ է համարում փաստել, որ սույն դեպքում մեղադրյալ Գեղամ Համլեյրի Հովհաննիսյանին ՀՀ քրեական օրենսգրքի 525-րդ հոդվածի 5-րդ մասով մեղաազրված արարքը դասվում է տևող հանցանքների շարքին, որոնց բնորոշ է տևական ժամանակահատվածում հանցավոր դրսևորման շարունակական և անընդմեջ իրականացումը, քանի դեռ այն չի դադարել:

(...) Դատարանը հարկ է համարում ընդգծել, որ մեղադրյալ Գեղամ Համլեյրի Հովհաննիսյանին մեղաազրված ենթադրյալ հանցավոր արարքը՝ որպես տևող հանցագործություն, ավարտվել է (դադարել է) իրավական ակտի ուժով, այն է՝ ՀՀ կառավարության 2020 թվականի դեկտեմբերի 10-ի թիվ 2003 որոշման հիմքով ՀՀ ԶՈՒ պահեստագոր արձակվելով, որպիսի պայմաններում պահեստագոր արձակվելուց հետո վերջինս չէր կարող համարվել որպես զինծառայող, հետևապես՝ նաև որպես հատուկ սուբյեկտի հատկանիշներ կրող անձ:

Դատարանի կողմից այս առումով ուշագրավ է համարվում այն հանգամանքը, որ քրեական վարույթի նյութերի ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ 2020 թվականի դեկտեմբերի 10-ի որոշմամբ Գեղամ Համլեյրի Հովհաննիսյանի կողմից օգտագործվող 077515825 բջջային հեռախոսահամարը սպասարկվել է Արարարի մարզում տեղակայված ալեհավաք կայանի կողմից, իսկ դրան նախորդող ժամանակահատվածում՝ մինչև նույն թվականի հոկտեմբերի 6-ը, սպասարկվել է Արարարի, Վայոց ձորի մարզերում և Երևան քաղաքում տեղակայված ալեհավաք կայանների կողմից: Այսինքն՝ նման դեպքում, ենթադրյալ արարքի դադարման պահը հանդիսացել է մեղադրյալի ԶՈՒ պահեստագոր արձակվելու պահը, իսկ

² Տե՛ս վարույթի նյութեր, հատոր 3, թերթեր 13-19:

արարքի ավարտման վայրը՝ Կոմիտասի ժամանակահատվածում մեղադրյալի գտնվելու վայրը:

(...) Դատարանը (...) հարկ է համարում արձանագրել հետևյալը՝

- մեղադրյալ Գեղամ Համլեյրի Հովհաննիսյանի նկատմամբ քրեական հետապնդում է հարուցվել 2024 թվականի հունիսի 20-ին, իսկ վերջինիս մեղադրանք է ներկայացվել և նա հարցաքննվել է սույն թվականի հունիսի 23-ին, այսինքն՝ այն ժամանակ, երբ նա այլևս դատարել էր որպես զինծառայող հանդիսանալուց, հետևապես նման դեպքում խոսք չի կարող լինել Կոմիտասի հանցագործության շարունակական ընթացքի մասին, քանի որ մեղադրյալի պահեստագործության արձակվելու փաստի ուժով արդեն իսկ ենթադրյալ հանցավոր արարքը համարվել է ավարտված:

- ինչ վերաբերում է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նշված կարգավորման կապակցությամբ տրված մեկնաբանությանը, ապա այս ուղղությամբ հարկ է նկատել, որ «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ «Եթե նորմատիվ իրավական ակտում նշված նորմի կիրառումը պայմանավորված է ստորակետերով կամ «և» կամ «ու», ինչպես նաև «կամ» շաղկապով բաժանված պայմաններով, ապա ստորակետերով կամ «և» կամ «ու» շաղկապներով բաժանված պայմանների մասով այդ նորմի կիրառման համար անհրաժեշտ է բոլոր պայմանների առկայությունը, իսկ «կամ» շաղկապով բաժանված պայմանների մասով բավական է թվարկված պայմաններից առնվազն մեկի առկայությունը», որպիսի պայմաններում դատարանի գնահատմամբ «այլ հանգամանքների» առկայությունը, որոնք կանխորոշում են Կոմիտասի հանցանքի ավարտման պահը, որևէ կերպ չեն պայմանավորում մեղայականով ներկայանալու կամ բռնվելու պայմաններով: Այլ կերպ, անկախ նրանից՝ նախորդ երկու պայմանները (բռնվելը կամ մեղայականով ներկայանալը) սպառվել են, թե ոչ, այլ հանգամանքների վրա հասնելու ուժով, որպիսին սույն դեպքում հանդիսացել է մեղադրյալի ՀՀ ՁՈՒ պահեստագործ արձակվելը, արարքը համարվում է ավարտված:

- ի վերջո՝ անդրադառնալով նախաքննության կատարման վայրի ուժով սույն վարույթի տարածքային ընդհանրությունը որոշելու հարցին, Դատարանի

գնահատմամբ սույն կանոնը կիրառելի է միայն այն պարագայում, երբ ենթադրյալ արարքի կատարման վայրն որոշակիացնելու բոլոր հնարավորությունները սպառված են, որպիսին սույն դեպքում բացակայում է:

(...)»³:

Վճռարեկ դատարանի քրեական պալատի հիմնավորումները և եզրահանգումը.

8. Սույն վարույթով բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. հիմնավոր է արդյո՞ք Արարատի և Վայոց ձորի մարզերի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՍԴ3/0097/01/24 քրեական վարույթն ընդդատյա է Սյունիքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

9. ՀՀ Սահմանադրության 63-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Յուրաքանչյուր ոք ունի անկախ և անաչառ դատարանի կողմից իր գործի արդարացի, հրապարակային և ողջամիտ ժամկետում քննության իրավունք»:

10. «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Յուրաքանչյուր ոք, (...) նրան ներկայացված ցանկացած քրեական մեղադրանքի առնչությամբ, ունի օրենքի հիման վրա սրեղծված անկախ ու անաչառ դատարանի կողմից ողջամիտ ժամկետում արդարացի և հրապարակային դատաքննության իրավունք»:

10.1. Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը, «օրենքի հիման վրա սրեղծված դատարան» հասկացությունը մեկնաբանելիս նշել է. «Այն երկրներում, որտեղ օրենքը կողիֆիկացված է, դատական համակարգի կազմակերպումը չի կարող թողնվել դատական մարմինների հայեցողությանը, սակայն դա չի նշանակում, որ դատարաններն օժրված չեն համապատասխան ազգային օրենսդրությունը մեկնաբանելու որոշակի ազատությամբ»⁴:

³ Տե՛ս վարույթի նյութեր, հատոր 3, թերթեր 29-34:

⁴ Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի՝ *Gorgiladze v. Georgia* գործով 2009 թվականի հոկտեմբերի 20-ի վճիռը, գանգատ թիվ 4313/03, 69-րդ կետ:

Միննույն ժամանակ, դատական մատչելիության իրավունքի համատեքստում Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը նշել է, որ «Ներպետական դատական արյանները դատավարական կանոնները կիրառելիս պետք է ձեռնպահ մնան դրանց չափազանցված ձևականացումից, որն իր ազդեցությունը կունենա դատավարության արդարացիության վրա»⁵:

11. Վճռաբեկ դատարանը *Գևորգ Հարությունյանի* գործով իրավական դիրքորոշում է ձևավորել այն մասին, որ «(...) Գործերի պարզաձև ընդդատությունը, որպես արդար դատաքննության անհրաժեշտ բաղկացուցիչ, հիմնարար իրավական արժեք է: Դրա հիմնարար բնույթը բխում է արդար դատաքննության ինստիտուցիոնալ փարթից՝ անկախ, անկողմնակալ, իրավասու և օրենքի հիման վրա սրելով դատարանի ապահովելու պետության պոզիտիվ պարտականությունից: Իսկ այդ պարտականությունն իր հերթին, ըստ էության, ամրագրված է Հայաստանի Հանրապետության իրավական համակարգում բարձրագույն իրավաբանական ուժ ունեցող այնպիսի նորմատիվ ակտերում, ինչպիսիք են ՀՀ Սահմանադրությունը (...), Քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիրը (14-րդ հոդված) և «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիան (6-րդ հոդված): (...)

Պարզաձև ընդդատության հիմնարար իրավական նշանակությունն այն է, որ յուրաքանչյուր կոնկրետ քրեական գործը քննող դատարանի որոշման հստակ կանոնների առկայությունը և դրանց կանխապես ելի գործադրումն անհրաժեշտ պայման են կողմնակի դիրքորդի մոտ այնպիսի համոզմունք ձևավորելու համար, որ տվյալ կոնկրետ քրեական գործը քննող դատարանը և դատավորը նախատրամադրվածություն չունեն, և տվյալ գործը վարույթ ընդունելիս սուբյեկտիվիզմն ու կամայականությունը բացառված են եղել:

Այսպիսով, քրեական գործերի ընդդատության որոշման հստակ, կամայականությունը բացառող կանոնների առկայությունը և գործադրումը

⁵ Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի՝ *Walchli v. France* գործով 2007 թվականի հուլիսի 26-ի վճիռը, գանգատ թիվ 35787/03, 29-րդ կետ:

*պարտադիր նախապայման են արդարադատության մատչելիության պատշաճ երաշխավորման համար (...)*⁶:

12. Վերոգրյալից հետևում է, որ ընդդատության կանոններն այն չափանիշներն են, որոնց հիման վրա որոշվում է, թե տվյալ գործով որ դատարանը պետք է իրականացնի արդարադատություն: Այդ չափանիշների հիմքում ընկած են ոչ թե իրավակիրառների սուբյեկտիվ հայեցողությունը, այլ քրեական վարույթի օրենքով սահմանված օբյեկտիվ հատկանիշները, որոնց առկայությունն էլ թույլ է տալիս արձանագրել տվյալ դատարանի՝ այդպիսին հանդես գալու իրավունքն այդ վարույթով: Միաժամանակ, ընդդատության կանոնները կոչված են անձին գերծ պահելու դատական շրջապատույտներից, որոնք կարող են առաջանալ, եթե դատարանները հրաժարվեն գործը վարույթ ընդունել իրենց ընդդատյա չլինելու պատճառաբանությամբ:

Ընդդատության ինստիտուտը հիմնարար նշանակություն ունեցող արժեք է, քանի որ այն անմիջականորեն կապված է անձի՝ օրենքի հիման վրա ստեղծված դատարանի կողմից իր գործի քննության իրավունքի հետ: Քրեական վարույթի մասնակիցների համար պետք է կանխատեսելի լինի, թե իրենց գործով որ դատարանը պետք է իրականացնի արդարադատություն:

13. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 261-րդ հոդվածի համաձայն՝
«1. Առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարանին ընդդատյա են այն վարույթները, որոնք վերաբերում են այդ դատարանի դատական փարաժքում ենթադրաբար կատարված հանցանքներին՝ անկախ քննչական ենթակայության կանոններից:

2. Եթե վարույթը վերաբերում է առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության փարքեր դատարանների դատական փարաժքներում ենթադրաբար կատարված երկու կամ ավելի հանցանքներին, ապա մեղադրանքը քննում է այն դատարանը, որի դատական փարաժքում ենթադրաբար կատարվել է վերջին հանցանքը: (...)»:

Տարածքային ընդդատությունը սահմանող՝ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 261-րդ հոդվածից հետևում է, որ որպես քրեական գործերի դատական

⁶ Տե՛ս Վճռաբեկ դատարանի՝ *Գևորգ Հարությունյանի* գործով 2011 թվականի հուլիսի 13-ի թիվ ԵԿԴ/0211/01/10 որոշումը, կետեր 15-16:

տարածքը որոշելու հիմնական կողմնորոշիչ պայման, հանդես է գալիս վերջին հանգանքի կատարման վայրը:

Նույն օրենսգրքի 263-րդ հոդվածի համաձայն՝ «(...) 4. Վարույթն ըստ փարածքային ընդդատության սրացած առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարանը մինչև նախնական դատախազներ նշանակելը եռօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում վարույթը Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատ ուղարկելու մասին, եթե համաձայն չէ վարույթի փարածքային ընդդատությանը:

(...)

7. Սույն հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված դեպքում Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատը վարույթը Վճռաբեկ դատարանում սրանալու պահից հնգօրյա ժամկետում վերջնականապես լուծում է վարույթի փարածքային ընդդատության հարցը: (...)»:

14. ՀՀ քրեական օրենսգրքի 525-րդ հոդվածի համաձայն՝ «1. Ջինժառայողի կողմից զինվորական ծառայությունից ժամանակավորապես խուսափելը՝ զորամասը կամ ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելը կամ առանց հարգելի պատճառների ժամանակին ծառայության չներկայանալը 72 ժամից ավելի, բայց 240 ժամից ոչ ավելի փակողությամբ, ինչպես նաև երեք ամսվա ընթացքում երեք և ավելի անգամ՝ յուրաքանչյուրը մեկ ժամից մինչև 72 ժամ փակողությամբ (...):

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը կատարելը, եթե ինքնակամ բացակայությունը տևել է 240 ժամից ավելի՝ (...):

5. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ կամ 4-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում (...)»:

14.1. ՀՀ քրեական օրենսգրքի 525-րդ հոդվածով նախատեսված հանցակազմի օբյեկտիվ կողմը դրսևորվում է զինժառայողի կողմից զինվորական ծառայությունից ժամանակավորապես խուսափելու նպատակով զորամասը կամ ծառայության վայրն ինքնակամ թողնելով կամ առանց հարգելի պատճառների ժամանակին ծառայության վայր չներկայանալով: Նշված արարքը տևող հանցագործություն է և ավարտված է համարվում, որպես կանոն՝ բռնվելու, զորամաս կամ իրավապահ

մարմին ներկայանալու պահից: Միննույն ժամանակ, տվյալ հանցանքի ավարտման պահը կարող է պայմանավորված լինել նաև այլ հանգամանքներով, օրինակ՝ անձը դադարում է տվյալ հանցագործության սուբյեկտ լինելուց՝ ճանաչվում է ծառայության համար ոչ պիտանի, զորացրվում է և այլն:

15. Սույն վարույթի նյութերի ուսումնասիրությունից երևում է, որ՝

- Արարատի և Վայոց ձորի մարզերի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը, հիմք ընդունելով քրեական վարույթը ՀՀ քննչական կոմիտեի զինվորական քննչական գլխավոր վարչության 3-րդ կայազորային քննչական բաժնում նախաձեռնվելու, նույն բաժնի քննիչի կողմից մեղադրյալի բնակության հասցե ծանուցագիր ուղարկելու և մեղադրյալ Գ.Հովհաննիսյանի կողմից Սյունիքի մարզի Սիսիան քաղաքում գտնվող վերը նշված քննչական բաժին ներկայանալու, այնտեղ որպես մեղադրյալ ներգրավվելու և հարցաքննվելու հանգամանքները, այդպիսիք ՀՀ քրեական օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 3-րդ մասի իրավակարգավման ուժով դիտարկելով ենթադրյալ հանցանքն ավարտվելու պահ, որոշում է կայացրել քրեական վարույթի տարածքային ընդդատությունը փոխելու և վարույթը Սյունիքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան փոխանցելու մասին⁷:

- Սյունիքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը, փաստելով, որ որպես արարքի ավարտման պահ տվյալ դեպքում պետք է դիտարկել մեղադրյալ Գ.Հովհաննիսյանի՝ ՀՀ ԶՈՒ պահեստագոր արձակվելու ժամանակահատվածը, իսկ ավարտման վայր՝ տվյալ ժամանակահատվածում մեղադրյալի գտնվելու վայրը, գտել է, որ սույն քրեական գործն ընդդատյա չէ Սյունիքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին: Անդրադառնալով նախաքննության կատարման վայրի ուժով սույն վարույթի տարածքային ընդդատությունը որոշելու հարցին՝ Սյունիքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը գտել է, որ այդ կանոնը կիրառելի է միայն այն պարագայում, երբ ենթադրյալ արարքի կատարման վայրն որոշակիացնելու բոլոր հնարավորությունները սպառված են, որպիսին սույն դեպքում բացակայում է⁸:

⁷ Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

⁸ Տե՛ս սույն որոշման 7-րդ կետը:

16. Սույն վարույթի փաստական հանգամանքները գնահատելով վերոշարադրյալ իրավադրույթների և իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո՝ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատը փաստում է, որ Գ.Հովհաննիսյանին ներկայացված մեղադրանքից երևում է, որ վերջինիս մեղսագրվում է երկու ենթադրյալ հանցավոր արարքի կատարում՝ առանձին պարտականությունները կատարելուց հրաժարվելը, որը զուգորդվել է դրանց փաստացի դադարեցմամբ, և զինծառայողի կողմից զինվորական ծառայությունից ժամանակավորապես խուսափելը՝ 240 ժամից ավելի տևողությամբ: Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատն արձանագրում է նաև, որ ըստ ներկայացված մեղադրանքի՝ Գ.Հովհաննիսյանը ՀՀ Կառավարության 2020 թվականի դեկտեմբերի 10-ի թիվ 2003 որոշման հիմքով արձակվել է ՀՀ զինված ուժերի պահեստագոր: Հետևաբար, Գ.Հովհաննիսյանին ՀՀ քրեական օրենսգրքի 525-րդ հոդվածի 5-րդ մասով մեղսագրված վերջին ենթադրյալ հանցանքն ավարտվել է 2020 թվականի դեկտեմբերի 10-ին՝ ՀՀ զինված ուժերի պահեստագոր արձակվելու ուժով, քանի որ նա այդ պահից դադարել է տվյալ արարքի սուբյեկտ լինելուց: Նման պայմաններում հաշվի առնելով, որ մեղադրյալ Գ.Հովհաննիսյանը հաշվառված է և բնակվում է Արարատի մարզում, Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատը գտնում է, որ սույն վարույթով ենթադրյալ հանցանքի ավարտման վայր պետք է դիտարկել Գ.Հովհաննիսյանի բնակության վայրը:

Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատը հիմնավոր է համարում նաև Սյունիքի մարզի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարանի այն հետևությունը, որ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 261-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կանոնը սույն դեպքում կիրառելի չէ՝ դրանում նախատեսված պայմանների բացակայության պատճառաբանությամբ:

17. Ամփոփելով՝ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատն արձանագրում է, որ Արարատի և Վայոց ձորի մարզերի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՍԴ3/0097/01/24 քրեական վարույթն ընդդատյա է Սյունիքի մարզի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարանին, հիմնավոր չէ:

Վերոգրյալի հիման վրա և ղեկավարվելով ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 263-րդ հոդվածի 7-րդ մասով՝ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

Գեղամ Համլետի Հովհաննիսյանի վերաբերյալ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 529-րդ հոդվածի 3-րդ մասով և 525-րդ հոդվածի 5-րդ մասով թիվ ՍԴՅ/0097/01/24 (ԱՎԴՆ/0190/01/24) քրեական վարույթն ընդդատյա է Արարատի և Վայոց ձորի մարզերի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

Նախագահող՝ _____ Հ.ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Դատավորներ՝ _____ Ս.ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

_____ Լ.ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

_____ Ա.ՊՈՂՈՍՅԱՆ